

ES klausimų integravimas į švietimo ir ugdymo programas (Esamos situacijos analizė)

Trumpai...

Lietuva Europos Sąjungos nare yra jau 13 metų. Nuo to laiko daug kas pasikeitė mūsų valstybės gyvenime ir kiekvienas pilietis vienaip ar kitaip jaučia ES poveikį - per galimybę dirbti ir mokytis užsienyje, keliauti be vizų, verslo galimybes, naują valiutą ir t.t.

Nepaisant Europoje augančio euroskepticizmo, Lietuvos piliečių pasitikėjimas ES per pastaruosius metus išaugo iki 65% (+10%) ir yra didžiausias lyginant su kitomis šalimis narėmis. Tačiau, lietuviai nesijaučia lygiaverčiais ES piliečiais ir tik 31% mano, kad jų balsas turi įtakos ES priimamiems sprendimams.

Toks disonansas kelia klausimą kodėl nepaisant to, kad pasitiki ES, Lietuvos piliečiai nemano, kad gali turėti įtakos ES priimamiems sprendimams. Apklausos rodo, kad lietuviams trūksta žinių apie tai, kas yra ES ir kaip ji veikia. Žinių trūkumą galime įvardinti kaip svarią priežastį, atitolinančią Lietuvos piliečius nuo ES procesų suvokimo ir dalyvavimo juose. Piliečių nežinojimas taip pat suteikia progą dezinformacijai ir neigiamai propagandai apie ES atlikti svarbų vaidmenį formuojant nuomonę apie eurointegraciją, ES ateitį ir viziją.

ES vadovai identifikavo komunikaciją apie ES kaip vieną iš prioritetų, siekiant Sąjungos tvarumo ir tolimesnės integracijos. Manome, kad Lietuvoje ypatingą dėmesį reikėtų sutelkti į vaikų ir jaunimo ugdymą. Mokykloje įgytos žinios suformuoja pagrindus pilietinei pozicijai formuoti, todėl yra ypač svarbu suteikti individui informaciją šiuo kertiniu pažiūrų formavimosi laikotarpiu.

Šia analize siekiame išsiaiškinti kokiose institucijose, kokiais būdais ir koku mastu apie ES komunikuoja mokyklinio amžiaus vaikams Lietuvoje.

Faktai ir ES komunikacijos istorija

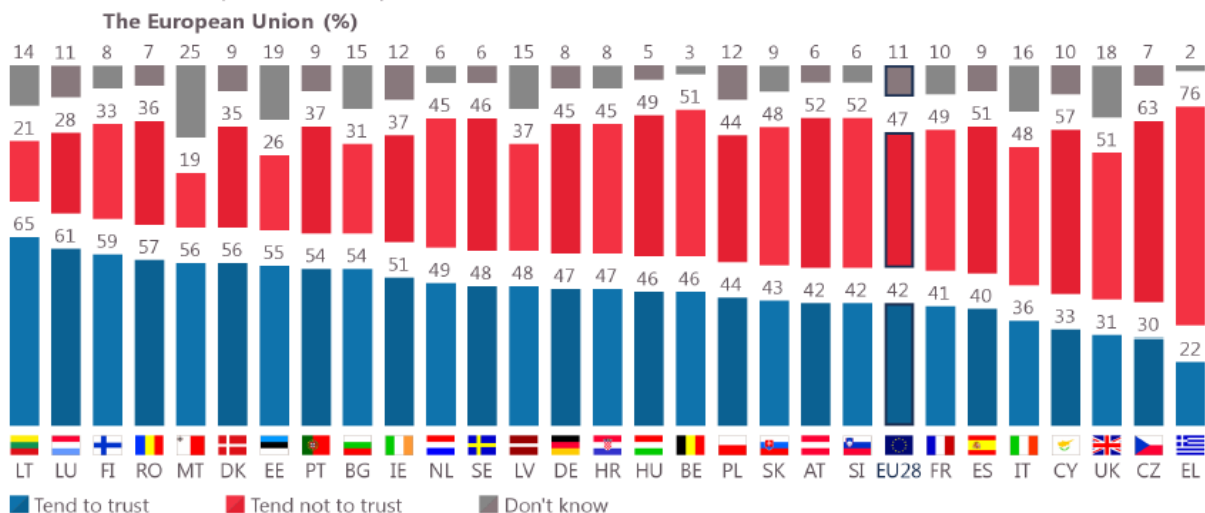
Eurobarometro duomenys

Lietuva Europos Sąjungos nare tapo 2004 metais. Per daugiau nei 13 metų Lietuva sugebėjo tapti pilnaverte ES nare, aktyviai dalyvaujanti sprendimų priėmimo ir turinčia svarų balsą prie ES derybų stalo. Per šį laikotarpį Lietuva pirmininkavo ES Tarybai, įsivedė eurą, aktyviai dalyvavo formuojant ES užsienio politiką ir užtikrinant pagalbą kaimyninėms šalims eiti eurointegracijos ir demokratijos keliu. Lietuva produktyviai išnaudojo ES fondus infrastruktūrai plėtoti, piliečiai aktyviai naudojami galimybe laisvai keliauti, mokytis ir dirbti ES. Akivaizdu, kad ES turi didžiulį poveikį Lietuvos vystymuisi ir žmonių gyvenimas.

Kiekvienais metais Europos parlamentas atlieka visuomenės tyrimus valstybėse narėse, siekiant sužinoti ko piliečiai tikisi, kaip suvokia EP ir visos ES veiklas. 2017 metų Eurobarometro duomenys rodo, kad dauguma Lietuvos piliečių pasitiki ES (žr. diagramą Nr. 1):

1 diagrama.

QA8a.9 I would like to ask you a question about how much trust you have in certain institutions. For each of the following institutions, please tell me if you tend to trust it or tend not to trust it.

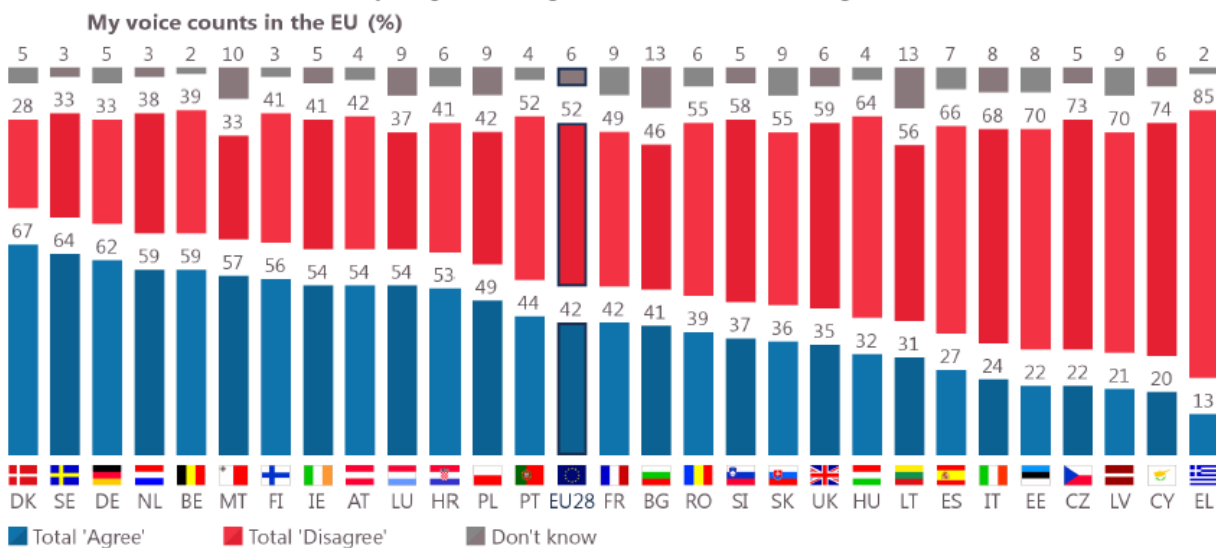

Aukščiau pateiktoje diagramoje matome, kad Lietuvos piliečiai pasitiki ES daugiau, lyginant su kitomis šalimis narėmis. Per metus Lietuvos piliečių pasitikėjimas ES išaugo net 10%. Matome, kad mūsų pasitikėjimas ES yra net 20% aukščiau nei visos Sąjungos vidurkis. Didžiausią nepasitikėjimą išreiškia Graikija, kuri stipriai išsiskiria iš kitų šalių.

Kita diagrama atspindi kiek kiekvienoje valstybėje narėje yra piliečių manančių, kad jų balsas yra svarbus priimant ES sprendimus. Šie duomenys rodo, kad tik maža piliečių dalis mano, kad jie turi įtakos ES priimamiems sprendimas. Matome, kad pagal šį rodiklį Lietuva atsiduria ES sąrašo apačioje (žr. diagramą nr. 2):

2 diagrama.

D72.1 Please tell me to what extent you agree or disagree with each of the following statements.

Pagal pateiktus duomenis matome, kad tik 31% LR piliečių mano, kad jų balsas yra svarbus sprendžiant ES klausimus ir tai yra vienas prastesnių rezultatų lyginant su kitomis ES šalimis.

Žemiau esančioje lentelėje pateiktas kelių šalių duomenų palyginimas (žr. lentelę Nr. 1):

1 lentelė.

Rodiklis \ Valstybė	Lietuva	Danija	Malta	Suomija	Airija
Piliečiai pasitikintys ES	65%	56%	56%	59%	51%
Piliečiai besijaučiantys europiečiais	77%	81%	82%	81%	82%
Piliečiai manantys, kad jų balsas turi įtakos priimant ES sprendimus	31%	67%	57%	56%	54%
Vietų skaičius EP	11	13	6	13	11

Įdomu tai, kad Danijoje, Maltoje ar Airijoje piliečių manančių, kad jie turi įtakos ES sprendimams yra daugiau, nei piliečių pasitikinčių ES. Tuo tarpu Lietuvos duomenys šokiruoja: pasitikėjimas didžiausias visoje ES, bet tikėjimo, jog jų balsas svarbus nėra daug. Malta yra 6 kartus mažesnė šalis nei Lietuva, įstojusi į ES kartu su Lietuva ir turinti beveik dvigubai mažiau europarlamentarų, bet daugiau nei pusė jos piliečių mano, kad jų balsas yra labai svarbus.

Natūraliai kyla klausimas – Kodėl taip yra? Kodėl tiek nedaug Lietuvos piliečių mano, kad jų balsas turi įtakos ES priimamiems sprendimams. Kodėl kitose šalyse pasitikėjimas mažesnis, bet įtakos pojūtis stipresnis? Galima daryti prielaidą, kad galbūt kitose šalyse žmonės yra pilietiškesni, domisi valstybės gyvenimu ar tiesiog turi daugiau žinių apie ES ir geriau supranta jos veiklą.

Komunikacijos raida

Apie Europos Sąjungą Lietuvoje girdima jau keletą dešimtmečių, tačiau koordinuotai tai pradėta daryti mūsų pasirengimo ES narystei metu nuo 1998 metų. Buvo parengtos kelios strategijos ir už viešinio koordinavimo veiklą buvo atsakingas Europos komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Po to jis buvo perduotas Vyriausybės kanceliarijai ir įstojus į ES kiekviena ministerija vykdė savo narystės ES viešinio projektus. Nuo 2009 metų ES reikalų koordinavimo funkcijas ir visuomenės informavimo apie Lietuvos narystę ES koordinavimą perėmė Užsienio reikalų ministerija.

Jau nuo 2005 metų Europos Komisija pradėjo įgyvendinti „Valdymo Partnerystę tarp Europos Komisijos ir Šalies Narės“. 2009 metais URM ir RK pasirašė delegavimo susitarimą ketveriems metams, kurio tikslas buvo stiprinti bendradarbiavimą tarp šalių ir ES institucijų, komunikuojant su piliečiais įvairiais ES klausimais.

1 Pav. Valdymo partnerystės struktūra.

Viršuje pateiktame paveikslėlyje nurodyta valdymo partnerystės struktūra, kurios koordinacinę grupę sudarė URM, Ministro Pirmininko tarnyba, Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje ir Europos Parlamento informacijos biuro Lietuvoje atstovai.

Per ketverius metus buvo įgyvendinta nemažai projektų: TV laidų ciklai, socialinės reklamos, diskusijos ir mokymai, informacinės kampanijos, edukacinių priemonių gamybos projektai. Moksleiviams buvo išleista mokymo priemonė skirta 9-12 klasių mokiniams „Europos Sąjunga“, kurią sudarė vadovėlis, ES žemėlapis ir ES institucijų žemėlapis. Visi šie leidiniai buvo išplatinti mokykloms 2014 metais ir nuo to laiko nebuvo atnaujinti. Taip pat buvo sukurtas ir edukacinis stalo žaidimas „EurOpa“ skirtas vaikams nuo 16 metų.

Valdymo partnerystė nebuvo pratęsta po 2013 metų, nes EK nebeskyrė tam finansavimo. Nuo to laiko daugiausiai buvo komunikuojama apie Lietuvos pirmininkavimą ES Tarybai. Po to, bendros partnerystės tarp institucijų nebebuvo – šiuo metu jų veikla yra nekoordinuojama.

Po 2016 metais inicijuoto Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos proceso, komunikacija apie ES buvo prioretizuota, siekiant pagerinti dalinimąsi informacija tarp šalių ir

neprarasti piliečių pasitikėjimo Sąjunga. ES ypatingą dėmesį skiria jaunimui, kuris yra viena svarbiausia tikslinių grupių.

Piliečių žinios

Mažos valstybės sindromas ir nepilnavertiškumo kompleksas

Lietuvos piliečiai yra įsikibę nuomonės, kad mūsų valstybė yra per maža, kad būtų išgirsta. URM organizuotame focus grupių tyrime, jaunimo grupės dalyvė teigė: „Mūsų valstybė yra per maža, kad mes galėtume daryti įtaką priimamiems sprendimams, viską nulemia didelės šalys“. Jai pritarė ir kiti dalyviai, tad akivaizdu, jog jiems trūksta žinių apie tai kaip mes galime tiesiogiai prisidėti prie ES priimamų sprendimų.

26-erių metų dirbantis vyras teigė, kad mes esame niekam neįdomus, nes esame per maži: „Mes nesame ten niekam įdomus, nes neturime ko pasiūlyti ir mūsų pasaulį per mažai“. Dauguma grupės dalyvių pritarė šiam teiginiui ir vieni kitus papildė, kalbėdami apie tai, kad Lietuvoje pagaminti produktai niekam neįdomus, mes nekomunikuojame užsieniui ir pan. Vėl gi, panašu, jog ir jiems trūksta žinių apie Europos rinkoje pirmaujančius mūsų produktus, tokius kaip sparčiausias internetas ar medicininiai lazeriai.

Įdomu tai, kad šioje grupėje dalyvavo 18 – 26 metų jaunimas, kuris akivaizdžiai nežino pagrindinių ES veiklos principų ir galimybių. Šios amžiaus grupės nuomonė yra ypač svarbi, todėl kad ji reprezentuoja jauną rinkėją, dar ilgą laiką nulemsiantį mūsų šalies politinę ir plėtros kryptis

Moksleivių žinios

2017 metų pavasarį URM organizavo projektą „Atgal į mokyklą“. Jo metu, įvairūs diplomatai keliauja po Lietuvos mokyklas ir pasakoja mokiniams apie ES aktualijas. Šiais metais buvo vykdomas moksleivių tyrimas, siekiant suprasti kokių žinių apie ES jiems trūksta. Diplomatai teigė, kad susidomėjimas pamokomis buvo gana mažas ir viskas priklausė nuo mokytojų, kurie organizavo pamoką. Buvo įvertintos mokinių žinios apie ES institucijas, jų veiklą. Rezultatai pasirodė esą prasti: moksleivių žinios įvertintos prasčiau nei vidutinės (2.7 balų penkiabalėje skalėje).

Mokinių domėjimasis aktualijomis įvertintas panašiai - 2.9 balų. Diplomatai pastebi, kad vyresnių klasių mokiniai minimaliai domisi ES ir žino pagrindines aktualijas, tačiau 8-9 klasių mokiniai pasirodė mažiau susidomėję. Tiesa, mokiniai klausinėjo apie diplomatų darbą, konsulines paslaugas, asmeninę karjerą ar mainų programas.

Susidaro vaizdas, kad mokiniams pati ES yra gan svetima ir jie daug apie jos veikimą nenusimano, bet iš medijos ar šeimos narių girdi apie pagrindines ES naudas, tačiau beveik nieko nežino apie tai kaip ES veikia, kokias piliečio teises jie turi ir kaip gali pasinaudoti ES.

Susitikimų metu, atstovai iš Europos Komisijos atstovybės, Europos Parlamento informacijos biuro ir Užsienio reikalų ministerijos teigė, kad jaučiamas žinių trūkumas bendraujant su mokiniais. maža dalis moksleivių supranta kaip ES veikia ir kas tai yra. Ypatingai žinių skirtumas jaučiamas tarp miesto ir regionų mokyklų, nors ir yra aktyvių mokytojų mažiausiose kaimo mokyklose, tačiau tai yra retenybė ir juos informacija pasieka sunkiau.

Apibendrinus matoma, kad Lietuvos piliečiams tikrai trūksta žinių apie ES, o ypač jaunimo tarpe. Jaunimas pasitiki ir pozityviai vertina ES, bet konkrečių žinių apie pagrindinius ES tikslus, politines

kryptis ar iššūkius įvardyti negali. Jaunimas yra šalies ateičiai išskirtinai svarbi grupė, tad šio projekto metu gilinsimės būtent į mokyklinio amžiaus jaunimą: svarbu išsiaiškinti kas jau yra daroma dėl ES klausimų integracijos į mokymo programas, kokios institucijos komunikuoja apie ES. Plačiai apžvelgsime institucijas ir organizacijas, komunikuojančias apie ES Lietuvoje ir pateiksime apžvalgą, išskiriančią gerąsias praktikas ir aspektus, reikalaujančius tobulinimo.

Pagrindinės institucijos komunikuojančios apie Europos Sąjungą mokykloms

Lietuvos mokyklos

Švietimo ir Mokslo ministerija, kartu su Ugdymo plėtotės centru, rūpinasi švietimo ir ugdymo programomis, kuriomis privalo naudotis visos Lietuvos mokyklos. Pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose apie ES yra mokoma per istorijos, geografijos, pilietiškumo ir ekonomikos pamokas. Šių dalykų programose yra pateikiama pagrindinė informacija apie ES: reikšmingiausios datos, politiniai ir ekonominiai pokyčiai, kalba apie socialines ir ekonomines problemas. Apačioje pateikiami keli pavyzdžiai iš bendrųjų programų:

1 lentelė. Istorija 5 -6 kl.

Gebėjimai	Žinios ir supratimas	Ugdymo gairės
1.32. Įvertinti keletą svarbiausių šiandienės Europos gyventojų pasiekimų ir problemų.	1.32.1. Nurodyti svarbiausius Europos integracijos bruožus. 1.32.2. Nurodyti keletą šiandienio gyvenimo problemų, su kuriomis susiduria Europos gyventojai.	Mokiniai ieško informacijos apie naujausių laikų Europos istoriją, aptaria, kaip buvo vienijama Europa, mokosi paaiškinti Europos Sąjungos atsiradimo aplinkybes. Mokiniai diskutuoja apie svarbiausias dabartines Europos gyventojų problemas. Nagrinėja XX a. – XXI a. pradžios mokslo ir technikos laimėjimus ir, dirbdami grupėse, aiškinasi kasdienio žmonių gyvenimo pokyčius (pvz., interneto ir mobiliųjų komunikacinių priemonių atsiradimą ir kt.).

2 lentelė. 7-8 kl. Geografija

Gebėjimai	Žinios ir supratimas	Ugdymo gairės
3.3. Palyginti Europos regionus, nustatyti	3.3.2. Nurodyti Europos Sąjungoje kylančias	Mokiniai, nagrinėdami įvairius šaltinius, mokosi nurodyti

jų skirtumus, paaiškinti priežastis, daryti išvadas.	socialines ir ekonomines problemas, pateikti galimus jų sprendimo būdus.	ir vertinti svarbiausias Europos Sąjungoje kylančias socialines ir ekonomines problemas. Diskutuojant ieškoma galimų sprendimo būdų.
--	--	--

3 lentelė. Istorija 11- 12 kl. Bendrasis kursas

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
7.3. Įvertinti globalizacijos įtaką visuomenės gyvenime.	7.3.4. Aprašyti priemones ir būdus, kuriais Europos Sąjungos valstybės bando kurti daugiakultūrę visuomenę.
7.8. Susieti pokyčius visuomenės gyvenime Lietuvoje su dalyvavimu kuriant vieningą Europą.	7.8.1. Aprašyti Lietuvos Respublikos integravimąsi į Europos ūkines ir politines struktūras. 7.8.2. Pavyzdžiais iliustruoti pokyčius, kuriais Lietuvos visuomenė patyrė ir patiria įstojus į ES ir NATO.

4 lentelė. Geografija 11 – 12kl. Išplėstinis kursas

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.32. Naudojantis informacijos šaltiniais, kritiškai vertinti šiuolaikinę geopolitinę pasaulio sąrangą, pateikti savo vertinimą, išvadas, atsižvelgiant į pastarojo meto politinius, ekonominius ir kitus įvykius.	2.32.3. Sieti ES ir atskirų jos valstybių geopolitinius siekius, nurodyti prieštaravimus.
2.36. Pagal pateiktus statistinius ir kitus informacinius šaltinius, nustatyti šalies tarptautinę ūkio specializaciją, jos reikšmę regioniniu ir pasauliniu mastu. Pagal pateiktus duomenis atlikti Lietuvos ūkio kaitos analizę, pateikti vertinimą ir išvadas.	2.36.3. Pateikti ekonominės partnerystės pavyzdžių: prekybos, laisvųjų ekonominių zonų (LEZ), bendrų įmonių, bendrų ekonominių projektų (ES), ekonominio planavimo (energetikos) tarp ES šalių.
2.43. Vertinti tarptautinių organizacijų (JT, UNESCO), ES, NVS geografinę erdvę, išskirti svarbiausius socialinius ir ekonominius aspektus.	2.43.2. Išskirti esminius ES kaip regiono integracinio darinio bruožus, nurodyti joje kylančias socialines ir ekonomines problemas, pateikti galimus jų sprendimo būdus. Nurodyti ES socialinius ir ekonominius aspektus.

Iš aukščiau pateiktų pavyzdžių matome, kad su ES moksleiviai susipažįsta dar 5- toje klasėje. Daug žinių neįgyjama, tačiau suteikiami pagrindai supratimui apie tai, kaip ir kodėl ši sąjunga susikūrė. 7 – 8 klasėse su pagrindinėmis datomis supažindinama per istorijos pamokas, tačiau kiek plačiau apie ES kalbama per geografijos pamokas: siekiama, kad mokiniai suprastų kylančias socialines ir

ekonominės problemas, rastų jų sprendimo būdus. 9 – 10 klasių moksleiviai, per istorijos pamokas skatinami kalbėti apie pagrindinius Europos vienijimosi proceso bruožus, pateikti svarbiausių šiandienos Europos ir pasaulio gyventojams kylančių problemų pavyzdžių.

Mokiniai daugiausiai žinių apie ES įgyja 11 – 12 klasėse tiek per istorijos, geografijos ar pasirenkamuosius dalykus kaip pilietinis ugdymas, ekonomika. Apžvelgiant istorijos programas pastebėjome, kad bendrinis ir išplėstinis kursas nelabai kuo skiriasi ir mokiniai mokosi apie globalizacijos įtaką, pokyčius visuomenės gyvenime įstojus į ES ir NATO. Tuo tarpu geografijos pamokose apie ES kalbama kiek plačiau ir bendroji programa nuo išplėstinės skiriasi gan stipriai. Bendrajame kurse mokymąsi apie ES šalių geografinę padėtį, o išplėstiniame gilinimąsi į geopolitiką, ekonominės partnerystes, socialines ir ekonomines problemas. Bėda ta, kad nedidelė dalis moksleivių renkasi šį kursą ir 2017 metais valstybinį geografijos egzaminą laikė apie 3000 moksleivių.

Taip, tiesa, apie ES jau yra mokoma mokyklose, tačiau suteikiamos tik minimalios žinios. Labai daug kas priklauso ir nuo mokytojų, jų kompetencijų ir noro eskaluoti su ES susijusias temas, bet akivaizdu jog joms yra skiriama paprasčiausiai per mažai laiko. Taip pat pastebėtina, kad nors ir supažindinama su ES, bet nėra mokomas apie ES naudą kiekvienam žmogui, jaunimo galimybes, žmonių teises ar tiesiog apie ES institucijų veiklą. Labai svarbu paminėti ir tai, kad pastaruosius kelis metus ES klausimai nebuvo įtraukti į istorijos ar geografijos egzaminus, tad didelė tikimybė, kad ši tema nėra prioritetinga temai besiruošiant egzaminams.

Vadovėlių apžvalga

Ugdymo plėtotės centre yra biblioteka, kurioje yra visų mokyklose naudojamų vadovėlių pavyzdžiai. Vadovėliai yra įvairiausių leidimų, tačiau galiojančiais laikomi tik tie, kurie buvo išleisti nuo 2004 metų. Jie nėra periodiškai atnaujinami, tačiau būna perleidžiami pataisant ir pridėdant reikiamą informaciją. Kai kurių dalykų vadovėliai buvo atnaujinti 2017 metais, su naujausiais istoriniais faktais. Tačiau rizika yra tame, kad ne visos mokyklos gali įsigyti naujausius vadovėlius, tad yra tikimybė, kad vaikai mokosi iš vadovėlių su pasenusia informacija.

Remiantis bendrosiomis ugdymo programomis, apžvelgėme visus istorijos, geografijos ir pilietiškumo pagrindų vadovėlius. Būtent šių pamokų metu ES skiriama daugiausiai dėmesio. Šiame skyriuje esančioje analizėje aprašysime keletą vadovėlių detaliau.

Vaikai su Europos Sąjunga supažindinami nuo 4-tos klasės, pasaulio pažinimo vadovėlyje yra atskira skiltis apie įvairias bendruomenes ir viena iš jų ES. Vienu sakiniu apibūrinama kas tai yra ir Lietuvos įstojimo data. Verta paminėti, kad data nurodyta neteisinga. Tad nuo pačio pirmo susipažinimo su ES informacija vaikui pateikiama klaidinga. Puslapio apačioje yra skiltis

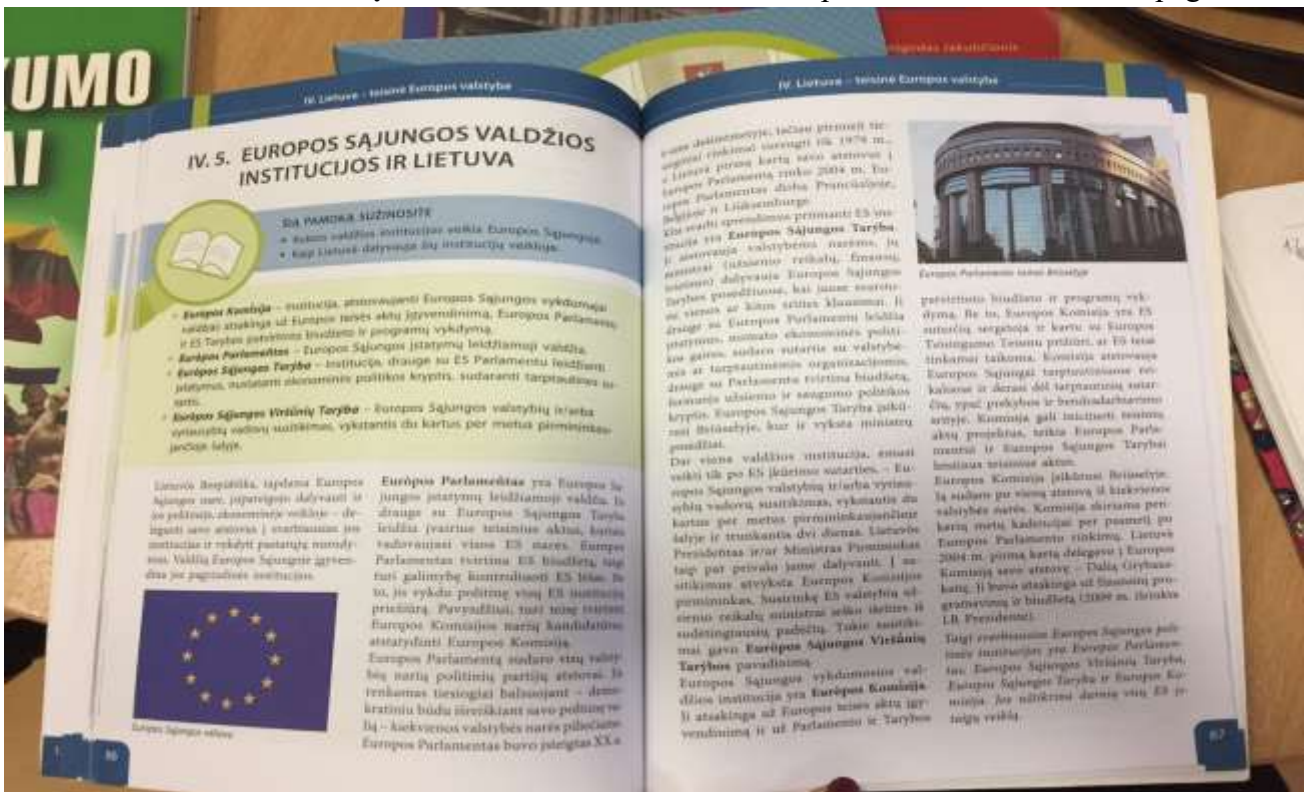

Aukščiau esančioje nuotraukoje pateikta ištrauka iš 10- tos klasės istorijos vadovėlio, kuriame ES skiriama jau kiek daugiau dėmesio. Yra platesnis 6-ių puslapių skyrelis, kuris vadinasi „Geležinei uždangai subyrėjus“ ir apibudinami svarbiausi įvykiai laisvoje Lietuvoje: nurodomos kertinės datos, kalbama apie Europos susivienijimą, ES ir NATO plėtrą, apžvelgiamos pagrindinės ES institucijos. Labai svarbu ir tai, kad jau pradedami apžvelgti ES privalumai ir trūkumai, pateikiama įdomių faktų, Lietuvos piliečių nuomonė apie ES. Šis vadovėlis išleistas 2011 metais, tad naujausios informacijos jame taip pat nėra.

12-tos klasės istorijos vadovėlyje XXI amžiaus Lietuvai skiriama kiek daugiau dėmesio. Jame mokoma apie įvairias problemas: emigraciją, demografines problemas, tapatybės krizę ir pan. Dėmesio skiriama ir narystėms NATO bei ES. Šis vadovėlis buvo išleistas 2011 metais ir naujausias leidimas 2017, kur pateikiama informaciją ir apie mūsų prisijungimą prie Euro zonos.

Apie ES mokoma ir per pilietiškumo pagrindų pamokas. Šios pamokos yra laisvai pasirenkamos, tad ne visi mokiniai gauna šią informaciją. Štai 9 – 10 kl. vadovėlyje detalai apžvelgiama teisminė ES struktūra, ES institucijos, ES teisė ir piliečių lygybė. Detaliam apžvelgiamos visos institucijos ir Lietuvos sąsajos su jomis. Šiame vadovėlyje pateikiama detalesiausia informacija, tačiau labai maža dalis moksleivių renkasi pilietiškumo pagrindus.

Apie ES mokoma ir per geografijos pamokas. 8-oje klasėje supažindinama su ES ekonomika ir pagrindinėmis institucijomis. 10-toje klasėje kalbama apie ES ir Lietuvą. Pristatoma ES integracija, supažindinama su svarbiausiomis datomis. Pagal bendrąsias programas, būtent per geografijos išplėstinio kurso pamokas mokoma apie ES daugiausiai. 11-12 kl. Vadovėliuose daug kalbama apie aktualiausias šiandieninio pasaulio problemas, globalizaciją, integraciją, aprašomi ES politikos tikslai, tačiau pati ES nėra minima. Taip pat supažindinama su pačia ES, jos struktūra, mūsų naryste ES ir NATO. Ištrauka iš šio vadovėlio žemiau:

Svarbu paminėti ir tai, kad 2011 metais buvo išleista mokomoji priemonė apie ES 9-12 klasėms „Europos Sąjunga“. Šis vadovėlis buvo išleistas ES lėšomis, jis buvo išsiųstas į visas mokyklas, tačiau jo panaudojimas nėra ištirtas. Ši priemonė yra informatyviausia ir joje yra pateikta labai plataus spektro informacija apie ES. Jis buvo perleistas 2014 metais su atnaujinta informacija, nuo to laiko jokių pakeitimų nebuvo daryta. Ši priemonė yra pagalbinė ir ja greičiausiai naudojosi mokiniai, kurie savarankiškai siekė žinių apie ES. Vadovėlio nuotraukos pateiktos žemiau.

Turinys

1 Europos istorija	8
1.1 Kas yra Europos Sąjunga	10
1.2 Mūsų šalis ir Europos Sąjunga	15
1.3 Europos Sąjunga	16
1.4 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
1.5 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
1.6 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
1.7 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
1.8 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
1.9 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
1.10 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2 Europos Sąjungos struktūra	22
2.1 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.2 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.3 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.4 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.5 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.6 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.7 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.8 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.9 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
2.10 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3 Europos Sąjungos šaltiniai ir šaltiniai	22
3.1 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.2 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.3 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.4 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.5 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.6 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.7 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.8 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.9 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
3.10 Europos Sąjunga: šaltinis ir šaltiniai	22
4 Lietuvos Europos Sąjungoje	22
4.1 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.2 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.3 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.4 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.5 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.6 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.7 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.8 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.9 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.10 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.11 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.12 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.13 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.14 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.15 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.16 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.17 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.18 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.19 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.20 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.21 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.22 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.23 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.24 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.25 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.26 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.27 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.28 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.29 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.30 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.31 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.32 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.33 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.34 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.35 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.36 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.37 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.38 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.39 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.40 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.41 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.42 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.43 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.44 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.45 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.46 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.47 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.48 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.49 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.50 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.51 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.52 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.53 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.54 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.55 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.56 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.57 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.58 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.59 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.60 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.61 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.62 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.63 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.64 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.65 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.66 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.67 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.68 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.69 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.70 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.71 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.72 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.73 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.74 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.75 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.76 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.77 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.78 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.79 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.80 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.81 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.82 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.83 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.84 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.85 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.86 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.87 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.88 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.89 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.90 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.91 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.92 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.93 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.94 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.95 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.96 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.97 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.98 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.99 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22
4.100 Lietuvos Europos Sąjungoje: šaltinis ir šaltiniai	22

Kaip matome iš aukščiau pateiktų pavyzdžių, apie ES yra informacijos įvairiuose vadovėliuose. Tiesa, didžioji dalis informacijos yra faktai ir istorija. Nėra informacijos apie jaunimo galimybes, verslo galimybes, ES investicijas ir panašiai. Kai kurie vadovėliai yra išleisti ir neperspausdinti nuo 2009 metų, tad juose nėra naujausios informacijos apie ES nares ir iššūkius. Visi vadovėliai yra išleisti ir į rusų bei lenkų kalbas, tad yra prienami visoms moksleivių grupėms.

Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje

Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje (toliau EKA) atstovauja Europos Komisiją Lietuvoje, teikia informaciją visuomenei ir žiniasklaidai apie EK veiklą bei kitais su ES susijusiais klausimais, bendrauja su žurnalistais, turi informacijos centrus ir tinklą visoje Lietuvoje (Europe Direct). Kartu su įvairiomis institucijomis ir organizacijomis, atstovybė organizuoja konferencijas, seminarus, parodas, teminius renginius, informacines kampanijas visai Europai aktualiais klausimais. Europos informacijos centre rengiamos pažintinės pamokos ir žaidimai įvairioms amžiaus grupėms. Dabartinis EKA vadovas – Arnoldas Pranckevičius, aktyviai keliauja po įvairias mokymo įstaigas, renginius, pasakoja ir diskutuoja apie Europai svarbius klausimus, taip skleisdamas žinią apie ES. EKA veiklos spektras yra labai platus, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui ir moksleiviams.

EKA įkūrė Jaunimo Europos komanda, kuri yra sudaryta iš nepriklausomų informacijos skleidėjų. Jie pristato ES temas savo bendraamžiams ir padeda jiems suprasti, kaip veikia ES ir kokią įtaką ji turi kiekvienam žmogui. JEK narius galima kvieisti vesti pamokas, debatus, konkursus ir įvairius kitus renginius mokyklose. EKA puslapyje galima rasti atskirą skiltį skirtą JEK ir visas naujienas susijusias su jų veikla.

Atstovybės internetiniame puslapyje yra atskira skiltis skirta švietimui. Ten galima rasti mokomąją medžiagą skirtą mokiniams ir mokytojams, įvairius žaidimus internete vaikams.

Mokytojų kampelyje galite rasti medžiagos skirtingo amžiaus vaikams, visa medžiaga išversta į lietuvių kalbą ir yra prieinama visiems. Taip pat puslapyje galima rasti nemažai elektroninių testų, kuriuos galima puikiai pritaikyti siekiant patikrinti mokinių žinias. Visa informacija ir elektroninės leidinių versijos yra nuolat atnaujinamos. Statistikos apie tai, kiek mokytojų naudojami šia medžiaga, deja nėra.

EKA organizuoja ir įvairius renginius ES tematika. Pagrindiniai, įtraukiantys daugiausiai moksleivių, yra Europos Egzaminas ir Eurodebatai.

Europos egzaminas organizuojamas nuo 2010 metų kasmet ir vyksta gegužės 9 dieną visoje Lietuvoje. Jo metu yra užduodami įvairūs klausimai apie ES, jos veiklą, institucijas,

šalių kultūras ir pan. Egzaminą 2015 metais laikė apie 24000 žmonių ir dalyvavo apie 350 mokyklų, 2016 apie 25000 žmonių ir 352 mokyklos. 2017 metais egzaminą organizavo taip pat 350 mokyklų. Egzamino organizavimui yra suteikia visa informacija ir gairės kaip taip reiktų padaryti, nurodomi šaltiniai ir suteikiama medžiaga egzamino pasiruošimui. Mokykla, kuri nutaria dalyvauti, gauna visą medžiagą iš anksto ir mokytojai ruošia vaikus egzaminui keletą mėnesių.

Šį egzaminą gali organizuoti mokyklos 8-12 klasių moksleiviams, tačiau 8-9 kl. mokiniai gali laikyti tik bandomąjį egzaminą. Kiekvienam egzaminui būna pateiktos ir egzamino temos. Štai 2017 metų egzamino temos buvo:

- ES veikimas, sprendimų priėmimas, institucijos, istorija
- ES piliečių teisės ir galimybės
- Įdomybės apie ES nares
- ES aktualijos

Akivaizdu, kad šis projektas pasiekia didžiausią skaičių mokyklų ir moksleivių. Tai yra puiki iniciatyva, siekianti skatinti moksleivių supratimą apie tai, kas yra Europos Sąjunga. Kaip ir minėjome anksčiau, mokytojai gauna reikalingą medžiagą ir šaltinius egzamino pasiruošimui, tad net daugiau nei 18000 mokinių pasiekia aktualiausia ir naujausia informacija apie ES. Pasiruošimo metu, mokyklos gali laimėti pamokas, kurias veda žinomi žmonės. 2017 metais buvo pravesta 13 pamokų, kuriose dalyvavo apie 500 moksleivių. Pamokas vedė tokie žinomi žmonės kaip: Arnoldas Pranckevičius, Andrius Tapinas, Alfredas Bumblauskas, Oleg Šurajev ir kiti.

Europos Komisijos atstovybė taip pat organizuoja ir Eurodebatų. Šis projektas nėra tiesiogiai skirtas mokykloms, tačiau jame dalyvauja vyresnių klasių moksleiviai. Debatai vyksta įvairiuose Lietuvos miestuose. 2016 metais debatai vyko net 16 savivaldybių, dalyvavo 7 merai, kalbas sakė 100 žmonių, o bendras renginiuose dalyvavusių žmonių skaičius siekia apie 560 žmonių (dalyvių, komisijos narių ar žiūrovų). Kiekvienais metais debatų tema yra vis kitokia, siekiant diskutuoti apie tų dienų aktualijas. EKA aktyviai komunikuoja apie vykstančius debatus ir siekia pritraukti

vis daugiau žmonių kalbėti apie ES aktualius klausimus. Diskusijos tampa vis populiareesnė bendravimo forma, kurios metu visi dalyviai gali išreikšti savo nuomonę įvairiais klausimais.

Europos Komisijos atstovybė aktyviai naudojami socialinėmis medijomis ir per tokius kanalus kaip „Facebook“ pasiekia didelę dalį savo tikslinės auditorijos. Pastebima aktyvi komunikacija apie vykstančius renginius, įvairias naujienas ar svarbias to meto problemas. EKA organizuoja įvairias akcijas ir inovatyviai skleidžia žinią apie jas pasinaudodami žinomų žmonių pagalba, taip atkreipdami jaunimo dėmesį.

Europos Parlamento informacijos biuras

Europos Parlamento informacijos biuras (EPIB) Lietuvoje siekia per žiniasklaidą skleisti informaciją apie EP priimamus sprendimus ir kuo plačiau informuoti žmones apie Europos Parlamentą. Ypatingą dėmesį jie skiria ir jaunimui, moksleiviai yra jų tikslinė grupė, nes jie taip pat galės balsuoti Europos Parlamento rinkimuose.

EPIB internetiniame puslapyje yra atskira skiltis skirta mokykloms, kur galima rasti visus jų vykdomus projektus skirtus mokykloms. Taip pat yra atskiros nuorodos į informacijos šaltinius skirtus mokytojams ir mokiniams, galima atsisiųsti EPIB ir kitus leidinius. Leidinių yra skirtų ir vaikams ir vyresnio amžiaus moksleiviams. Visus juos galima taip rasti ir Europos Informacijos centre, Europe Direct informacijos centruose. Informacija yra lengvai prieinama, ją gali naudotis visi ir EPIB pataria kreiptis į juos jei reikėtų didesnio kiekio spausdintų leidinių mokyklų ar kitiems renginiams.

Plačiau norime apžvelgti kelis projektus skirtus mokykloms, tai Euroscola ir Mokyklos Europos Parlamento Ambasadorės. Konkursas Euroscola vykdomas kiekvienoje ES valstybėje ir visi moksleiviai turi galimybę jame dalyvauti. Šia programa siekiama supažindinti moksleivius su EP darbu, skatinti jų domėjimąsi ES veikla. Konkurse dalyvauja 16-18 metų moksleiviai, o pagrindinis

prizas yra išvykimas į Strasbūrą ir su kitais ES valstybių moksleiviais dalyvauti debatuose Europos

Parlamente. Euroscola vyksta jau 10 metų ir kasmet Lietuvoje dalyvauja apie 70 gimnazijų iš kurių apie 15 išvažiuoja į Strasbūrą (vieną grupę sudaro 24 mokiniai ir 2 mokytojai).

Praėjusiais 2016/2017 mokslo metais prasidėjo programa – Mokyklos Europos Parlamento Ambasadorės. Šios programos tikslas skatinti mokyklų bendruomenes aktyviai domėtis ES priimamais sprendimais, EP vaidmeniu Europos demokratijoje. Joje numatytos ir formaliojo ir neformaliojo ugdymo priemonės (įvairios integruotos pamokos ar renginiai, debatai). Sėkmingai dalyvaujančioms mokykloms bus suteiktas ambasadorės vardas. Praėjusiais mokslo metais programoje dalyvavo 57 Lietuvos mokyklos iš įvairių miestų ir miestelių. Šis projektas pasiekė beveik 27000 moksleivių, besimokančių projekte dalyvaujančiose mokyklose. Šiek tiek statistikos žemiau pateiktame paveikslėlyje:

Projekto metu mokyklos, besiruošiančios tapti ambasadorėmis, gauna visą reikiamą mokomąją medžiagą: pratybų sąsiuvinius, integruotų pamokų detalius planus. Projekto dalyviai įsipareigoja integruoti visą medžiagą į pamokas mokslo metų eigoje, įsteigti ES informacijos lentyną savo gimnazijoje, surengti Europos šventę. Gimnazijos, kurios įvykdo aukščiau nurodytus reikalavimus tampa MEPA narėmis. Mokytojams vyksta mokomieji seminarai, kurių metu kalbama apie ES

15/06/2017
Paaikškėjo "Mokyklų - Europos Parlamento ambasadorių" projekto rezultatai

2016-2017 mokslo metais 59 gimnazijos ir mokyklos dalyvavo projekte "Mokyklos - Europos Parlamento ambasadorės", iš jų 57 pateikė ataskaitas ir tapo šio tinklo narėmis.

aktualijas, mokomąją medžiagą ir kitas idėjas. Geriausiai pasirodžiusios mokyklos yra kviečiamos į Strasbūrą arba Briuselį (3-4 moksleiviai ir po vieną mokytoją).

Europos Parlamento informacijos biuras taip pat organizuoja žaidimą „Balsuojam“. Šis žaidimas skirtas vyresniems nei 16 metų moksleiviams ir studentams. Moksleiviai yra skirstomi į politines frakcijas, šalis, komitetus ir atlikdami šiuos vaidmenis simuliuoja Parlamento darbą. Dalyviai svarsto įvairius klausimus, reglamentus, diskutuoja ir turi galimybę per praktiką suvokti kaip Europos Sąjungoje yra derinami skirtingų interesų grupių interesai. Mokyklos paprastai pačios kviečia EPIB atstovus, kad pravestų šį žaidimą ir tai vyksta jų pačių mokyklose. Šis žaidimas populiariausias tarp profesinių mokyklų.

Europos Informacijos centras

Europos Informacijos centras (EIC) yra administruojamas Europos Komisijos atstovybės kartu su Europos Parlamento informacijos biuru. Šis centras teikia bendro pobūdžio informaciją apie ES, nemokamai platina europinių temų leidinius, organizuoja įvairius susitikimus, parodas ir kitas veiklas susijusias su ES.

EIC galima rasti daug įvairių leidinių: knygų apie ES lietuvių ir užsienio kalbomis, EKA ir EPIB išleistą medžiagą, nemokamai platinamus ES leidinių biuro leidinius apie Europos Sąjungą, naujausią Lietuvos ir užsienio periodiką. 2016 metais buvo išplatinta beveik 19000 informacinių leidinių. Žemiau pateikta keletas nuotraukų centre esančiais leidiniais:

Kaip jau minėjome, visi šie leidiniai yra nemokami ir prieinami kiekvienam žmogui. Įėjimas į informacijos centrą yra laisvas ir lankytojai gali naudotis internetu informacijos apie Europos Sąjungą paieškai.

Viena pagrindinių centro veiklų yra organizuoti įvairius renginius ir susitikimus. Centre vedami edukaciniai užsiėmimai mokiniams, susitikimai su studentais, organizuojami jaunimo susitikimai ES temomis. 2016 metais centre apsilankė beveik 7000 lankytojų ir buvo suorganizuoti 93 edukaciniai užsiėmimai moksleiviams. Informacijos centre gali lankytis visokio amžiaus moksleiviai,

užsiėmimai rengiami tiek pradinių klasių tiek vyresniems mokiniams. Užklauso metu moksleivių grupės gali rinktis kokia tema norėtų kalbėti. Populiariausios temos: jaunimo galimybės, ES įvadinis pristatymas. Daugiausiai lankytojų yra iš Vilniaus ar Vilniaus rajono, grupės iš kitų rajonų apsilanko retai.

Visi susitikimai yra interaktyvus ir mokiniai yra įtraukiami į pokalbius, diskusijas. Siekiama skatinti juos mąstyti ir suprasti Europos Sąjungą ne tik pagal datas. Yra rengiamos pamokos ir kitokiomis specializuotomis temomis, pavyzdžiui apie ES ekonomiką. Tuomet yra kviečiami svečiai iš Europos Komisijos atstovybės. Informacijos centras organizuoja ir išvykstanuosius susitikimus, tačiau labai retai – vos kelis kartus per metus.

Europos namai (Eurohouse)

Europos namai – nevyriausybinė organizacija, kurios tikslas padėti Lietuvos piliečiams tapti visaverčiais Europos Sąjungos ir pasaulio bendruomenės nariais. Organizacija yra sukaupusi daugiau nei 16-kos metų patirtį įgyvendinant projektus susijusius su Lietuvos integracija į Euroatlantinę bendruomenę ir tarptautines organizacijas. Pagrindiniai organizacijos siekiai: prisidėti kuriant ir stiprinant demokratiją valstybėje, didinti piliečių žinias apie tarptautinę politiką ir narystės įvairiose tarptautinėse organizacijose teikiamas teises, pareigas ir naudą, ugdyti europietišką piliečių tapatumą, skatinti visuomenę dalyvauti viešajame gyvenime, skleisti pozityvias žinias apie Lietuvos pasiekimus ir gerinti jos įvaizdį.

Europos namai organizuoja neformalaus ugdymo mokymus įvairios tikslinėms grupėms ir vieną jų yra moksleiviai. Taip rengia viešas diskusijas, organizuoja konferencijas ir seminarus, įvairius mokymus, rengia įvairias studijas ir apžvalgas, įgyvendina komunikacijos strategijas, ruošia informacinę medžiagą, organizuoja TV ir radijo laidas, vykdo visuomenės nuomonės apklausas. Ši organizacija kuria ir naudoja šiuolaikinius ugdymo metodus: simuliacijas, vaidmenų žaidimus, naudoja „forumo teatro“ metodą ir pan. Organizacija taip pat įgyvendina Europos Komisijos atstovybės ir Europos Parlamento informacinio biuro užsakymus.

Vienas svarbiausių jų vykdomų projektų apie Europos Sąjungą, skirtų moksleiviams ir jaunimui, yra Mokomasis Europos Parlamentas (MEP). Tai tarptautinis projektas Europos Sąjungos šalims ir yra vykdomas nuo 1989 metų. Nuo 2003 metų viešoji įstaiga Europos namai tapo projekto koordinatorė Lietuvoje ir nuo to laiko vykdo šią veiklą. Projektu siekiama suteikti Lietuvos jaunimui žinių apie ES institucijas, politiką, sprendimų priėmimų tvarką, integracijos procesus, taip pat ugdyti jaunuolių savimonę, kaip ES piliečių. MEP tai EP simuliacija, kur jaunimui yra suteikiama galimybė praktiškai sužinoti ką veikia EP nariai ar kaip vyksta delegatų posėdžiai. Šiame projekte gali dalyvauti vyresniųjų klasių moksleiviai, mokytojai ir studentai. Kasmet buvo rengiami MEP mokymai, tarpinės, regioninės ir nacionalinės sesijos, o geriausieji Lietuvos atstovai dalyvavo ir tarptautinėse sesijose. Iš viso šiuose renginiuose sudalyvavo apie 7000 dalyvių, tačiau nuo 2013 metų MEP veikla yra pristabdyta dėl finansavimo klausimų.

Užsienio reikalų ministerija

Prie komunikacijos apie ES prisideda ir Užsienio reikalų ministerija (URM). Ši ministerija yra ES klausimų koordinatorė Lietuvoje ir siekia užtikrinti piliečių žinojimą ir supratimą apie mūsų narystę ES. URM bendradarbiaudami su kitomis institucijomis rengia ir prisideda prie įvairių renginių ES tematika. Vienas iš URM koordinuojamų projektų skirtų moksleiviams yra „Atgal į Mokyklą“.

„Atgal į Mokyklą“ - tai projektas, kuris nuo 2007 metų yra vykdomas Europos Sąjungos šalyse, prie kurio įgyvendinimo nuo 2013 metų prisideda ir URM. Projekto pagrindinis tikslas yra atkreipti jaunimo dėmesį į ES, skatinti jų domėjimąsi europinėmis problemomis. URM diplomatai vienai dienai tampa mokytojais ir vyksta į Lietuvos mokyklas vesti pamokos apie ES. Pamokos metu siekiama įdomiai ir linksmi papasakoti apie tai kas yra Europos Sąjunga, kuo mums svarbi narystė joje, kuo tai naudinga Lietuvai, ką reiškia būti ES piliečiu, bei pakviesti į su Europos diena susijusius renginius. Taip pat apžvelgiamos to meto aktualijos, moksleiviai gali užduoti klausimus ir diskutuoti jų norimomis temomis. 2015 metais projektas sulaukė 50 URM dalyvių, kurie aplankė 64 mokyklas, 2016 metais dalyvių buvo žymiai mažiau – 20, bet buvo aplankyta 50 mokyklų. 2017 metais 25 URM diplomatai aplankė 53 Lietuvos mokyklas.

Institucijų komunikuojančių apie Europos Sąjungą yra nemažai, tačiau jų veikla nėra susieta ir dalyvavimas visose veiklose ar renginiuose yra savanoriškas. Komunikuojama apie ES yra ir per visokius pavienius renginius: Kauno Kolegijos Seminaras – Diskusija „Jaunimo teisės ir galimybės ES“, KTU organizuojamos konferencijos ir panašiai.

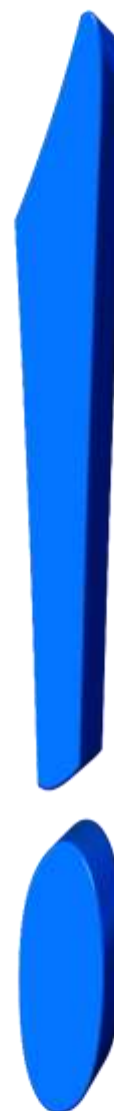
Išvados

1. Bendro ES klausimų komunikavimo modelio šiuo metu Lietuvoje nėra. Už komunikaciją apie mūsų narystę ES yra atsakinga Užsienio reikalų ministerija. Nuo praėjusių metų Europos Komisija nutarė skirti didesnę dėmesį komunikacijai su piliečiais ir ES procesų išaiškinimui. Viena tikslinių grupių yra jaunimas, todėl ypatingas dėmesys skiriamas jiems.

2. Lietuvos piliečiai nelabai supranta kaip veikia ES, tas ypatingai jaučiama jaunimo tarpe. Jaunimui trūksta žinių apie ES teikiamą naudą ir jaunimo galimybes, bei ES piliečių teises. ES veikimo nesupratimas daro įtaką priimant sprendimus dėl ES integracijos (pvz. Brexit). Žinių trūkumas taip pat silpnina jų kritinį mąstymą, kuris yra būtinas analizuojant situacijas ir priimant sprendimus valstybės mastu (Europarlamentarų rinkimai).

3. Apie ES Lietuvoje yra mokoma mokyklose, tačiau ES klausimai yra įtraukti tik į kelių dalykų planus. Daugiausiai apie ES kalbama per istorijos ir geografijos pamokas, o ypač išplėstines jų programas. Geografijos išplėstinėje vidurinio ugdymo programoje yra mokoma apie ES piliečių teises, socialines ir ekonomines ES problemas, bet šį kursą renkasi maža dalis moksleivių. 2017 metais geografijos valstybinį egzaminą laikė apie 3000 abiturientų iš 33000 abiturientų. Taip pat, pastaruosius kelis metus į egzaminų klausimus ES temos nebuvo įtrauktos, tad didelė tikimybė, kad tam dėmesio pamokų metu daug skiriama nebuvo.

4. Mokykloms apie ES daugiausiai komunikuoja Europos Komisijos atstovybė ir Europos Parlamento informacijos biuras. Jų rengiamuose konkursuose ir renginiuose sudalyvauja didžiausias skaičius moksleivių. Daugiausiai dalyvių sulaukia Europos egzaminas, kurį kasmet organizuoja apie 350 mokyklų. Yra ir kitų sėkmingų iniciatyvų, tačiau ten dalyvaujančių mokyklų skaičius žymiai mažesnis. Akivaizdu, kad įvairius konkursai ir renginiai sudomina didelę dalį moksleivių, tačiau mokyklų dalyvavimas juose nėra privalomas. Visur dalyvauja tik aktyviausios mokyklos, kuriose dirba aktyvūs ir žingeidūs mokytojai.

5. Informacinių leidinių apie ES yra pakankamai ir juos galima gauti nemokamai. Daug informacijos galima rasti internete tiek mokiniams, tiek mokytojams. Visa informacija lengvai prieinama ir atnaujinama. Europos informacijos biuras nemokamai platina įvairius leidinius. Vėl gi, leidinius renka ir naudoja tik aktyviausi mokytojai. Informacijos centre rengiamas pamokas ir susitikimus daugiausiai lanko Vilniaus miesto ir rajono mokyklos, tad informacija apie ES pasiekia ne visas Lietuvos mokyklas.

6. Moksleiviai daugiausiai apie ES sužino per neformalius renginius, kuriuose dalyvauja savanoriškai ir dažniausiai dalyvauja tie, kurie jau domisi ES tematika. Dėl to, kad visos institucijos veikia atskirai, komunikacija apie ES pasiekia ne visas mokyklas ir atotrūkis tarp mokyklų yra didelis. Ypatingas atotrūkis jaučiamas tarp miesto ir kaimo mokyklų, kurių informacija dažnai ir nepasiekia, arba yra per sudėtinga atvykti į tam tikrus renginius.

7. Akivaizdu, kad mūsų šalyje reikia stiprinti komunikaciją apie ES visose mokyklose, kad nuo mažų dienų vaikai girdėtų apie ES, mokytųsi ją pažinti ir suprasti jos veikimą. Visą tai lems jų įsitraukimą, kaip ES piliečių, į valstybės gyvenimą, mažins populizmo įtaką ir užtikrins mūsų valstybės saugumą.

Šaltiniai

1. Standard Eurobarometer Spring 2017_First results
2. URM „ES viešinimo koordinavimo modelis“
3. URM „Valdymo partnerystės vertinimas“
4. Įsakymas dėl visuomenės informavimo apie Lietuvos narystę ES koordinavimo rekomendacijų, 2012 m. kovo 15 d. Nr. V-53. Vilnius
5. EIC metinės veiklos ataskaitos 2015 ir 2016 metai.
6. URM organizuotas Focus grupės tyrimo rezultatai, 2017 rugsėjis
7. EKA „Eurodebatų ataskaita“, „Europos egzaminas 2016 apžvalga“
8. URM projekto „Atgal į mokyklą“ 2015, 2016 ir 2017 metų apžvalgos
9. Bendrosios ugdymo programos: <https://www.smm.lt/web/lt/smm-svietimas/svietimas-vidurinis-ugdymas>
10. Mokomasis Europos Parlamentas <http://mep.lt/mep2015/apiemep/>
11. Europos Namai (Eurohouse) <http://eurohouse.lt/>
12. Europos Parlamento informacijos biuras <http://www.europarl.europa.eu/lithuania/lt/>
13. Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje https://ec.europa.eu/lithuania/home_lt
14. Europos informacijos centras https://ec.europa.eu/lithuania/Informacijos%20centras_lt
15. Susitikimai su įvairių institucijų atstovais:
 - Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje - Vytenis Kviklys
 - Europos informacijos centras – Aneta Stankevičienė
 - Europos Parlamento informacijos biuras – Natalija Bružienė
 - Švietimo ir mokslo ministerija – Loreta Žadeikaitė ir Rimantas Jokimaitis
 - Ugdymo plėtotės centras – Giedrius Vaidelis
 - Europehouse – Judita Akromienė
 - Lietuvos Respublikos Vyriausybė – Unė Kaunaitė
 - Europos integracijos studijų centras – Justinas Lingevičius
16. ŠMM organizuota diskusija „Ugdymo turinys“
17. Mokytojų festivalis
18. EIC pamokos apie ES stebėjimas
19. URM jaunimo focus grupės stebėjimas
20. Kiti, neviešinami šaltiniai

